

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 13854/02
Petar MARINKOVIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel) zasjedajući 16. lipnja 2005. godine u vijeću u sastavu:

- g. C.L.ROZAKIS, *predsjednik*,
- g. P. LORENZEN,
- gđa N. VAJIĆ,
- gđa S. BOTOCHAROVA,
- g. A. KOVLER,
- gđa E. STEINER,
- g. K.HAJIYEV, *suci*
- i g. S. QUESADA, *zamjenik tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 1. ožujka 2002.,

uzimajući u obzir odluku o pozivu Vladi da podnese pisano očitovanje o dopuštenosti i osnovanosti prigovora podnositelja zahtjeva da mu je donošenjem Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima iz 1996. uskraćeno pravo na pristup sudu i na djelotvoran pravni lijek kako to jamče članak 6. stavak 1. i članak 13. Konvencije,

uzimajući u obzir odluku o primjeni postupka na temelju članka 29. stavak 3. Konvencije da se dopuštenost i osnovanost predmeta ispituju istovremeno,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje koji je podnio podnositelj zahtjeva,

nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, g. Petar Marinković je hrvatski državljanin koji je rođen 1944. i živi u Rijeci, Hrvatska. Tuženu Vladu zastupala je njena zastupnica, gđa L.Lukina Karajković i potom njen zamjenik, g. D. Maričić.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

Dana 5. travnja 1992. kuću podnositelja zahtjeva su nepoznati počinitelji prvi put dignuli u zrak. Podnositelj zahtjeva je navodno rekonstruirao kuću o svom trošku.

Dana 7. travnja 1995. predmetna kuća je drugi put dignuta u zrak. Počinitelji su ponovno ostali nepoznati.

Dana 3. veljače Zakon o izmjeni Zakona o obveznim odnosima iz 1996. je stupio na snagu. Propisivao je da će se prekinuti postupci pokrenuti temeljem članka 180 Zakona o obveznim odnosima.

Dana 8. veljače 1996. podnositelj zahtjeva je pokrenuo parnični postupak na Općinskom sudu u Zadru tražeći naknadu štete za svoju oštećenu imovinu (prema članku 180. Zakona o obveznim odnosima).

Na ročištu dana 27. kolovoza 1998. tuženik je naveo da je tužbeni zahtjev podnositelja neosnovan.

Na ročištu od 6. travnja 2000. tuženik je osporio vlasništvo predmetne kuće podnositelju zahtjeva. Sud je zatražio da podnositelj dostavi dokaz o svom vlasništvu.

Dana 11. svibnja 2000. podnositelj je podnio zatraženi dokaz.

Čini se da predmetni postupak još uvijek traje.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine*, br. 53/1991, 73/1991, 3/1994, 7/1996 i 112/1999) glasi kako slijedi:

Članak 180. stavak 1.

"Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara društveno-politička zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu."

Zakon o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine*, br. 7/1996, u daljnjem tekstu "Zakon iz 1996.") stupio je na snagu 3. veljače 1996. Mjerodavni dijelovi tog zakona glase kako slijedi:

Članak 1.

" U Zakonu o obveznim odnosima ... članak 180. briše se."

Članak 2.

"Postupci za naknadu štete pokrenuti po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.

Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastavit će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata."

Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku (*Narodne novine*, br. 53/1991, 91/1992, 112/1999 i 117/2003) predviđa:

Članak 212.

"Postupak se prekida: (...)

...

6) kad je to drugim zakonom određeno."

Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (*Narodne novine*, br. 117/2003, u daljnjem tekstu "Zakon iz 2003.") stupio je na snagu 31. srpnja 2003. On predviđa da će se postupci prekinuti na temelju Zakona iz 1996. nastaviti i određuje u kojim je okolnostima Republika Hrvatska odgovorna za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija.

Relevantni dio članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (pročišćeni tekst je objavljen u *Narodnim novinama* 49/2002 od 3), izmijenjen 15. ožujka 2002., glasi kako slijedi:

"(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu... iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu."

PRIGOVORI

1. Podnositelj zahtjeva prigovara da je njegovo pravo na pristup sudu zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije i njegovo pravo na djelotvorno pravno sredstvo zajamčeno člankom 13. Konvencije povrijeđeno Zakonom iz 1996. Također se pozvao na članak 17. Konvencije.

2. Nadalje prigovara temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije zbog duljinu predmetnog parničnog postupka.

3. Konačno, prigovara temeljem članaka 5., 13. i 14. Konvencije te članka 1 Protokola broj 1 Konvencije zbog događaja od 5. travnja 1992. i 7. kolovoza 1995. u kojima je njegova imovina oštećena.

PRAVO

Podnositelj zahtjeva prigovara da mu je Zakonom iz 1996. uskraćen pristup sudu i djelotvorno pravno sredstvo u pogledu njegovog zahtjeva za naknadu štete jer je njime određen prekid postupaka koji su pokrenuti prema članku 180. Zakona o obveznim odnosima (kakav je i njegov postupak). Pozvao se na članke 6., 13. i 17. Konvencije čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj“

Članak 13.

"Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu."

Članak 17.

"Ništa se u ovoj Konvenciji ne može tumačiti kao da uključuje za bilo koju državu, skupinu ili pojedinca neko pravo da se upusti u neku djelatnost ili da izvrši neki čin koji bi smjerali na uništenje prava ili sloboda priznatih u ovoj Konvenciji ili na njihovo ograničenje u većoj mjeri nego što se u njoj predviđa."

Vlada je pozvala Sud da odbije ovaj prigovor jer je Općinski sud u Zadru nastavio sa razmatranjem ovog predmeta bez obzira na Zakon iz 1996. Podnositelj zahtjeva smatra da njegov postupak, iako je točno da nije bio formalno prekinut, nerazumno dugo traje.

Sud podsjeća na svoje ranije presude u kojima je utvrdio da dugo razdoblje u kojem su ti podnositelji zahtjeva bili spriječeni da o njihovom zahtjevu građanske naravi bude odlučeno, predstavlja povredu članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, na primjer, *Kutić v. Croatia*, br. 48778/99, § 33, ECHR 2002-II i *Freimann v. Croatia*, br. 5266/02, § 28, od 24. lipnja 2004.). U svim tim predmetima, doduše, mjerodavni domaći sudovi su prekinuli postupka podnositelja zahtjeva temeljem Zakona iz 1996.

Sud bilježi da nije sporno da je podnositelj zahtjeva uspio podnijeti svoj zahtjev za naknadu štete nekoliko dana po stupanju na snagu Zakona iz 1996., da je nadležni sud održao ročišta u 1998. i 2000. (bez obzira na Zakon iz 1996.) te da taj postupak još uvijek traje. Štoviše, prekid postupka nije više moguć od stupanja na snagu Zakona iz 2003., s obzirom da je Zakon iz 1996. neizravno ukinut. Podnositelj zahtjeva stoga ne može tvrditi da je žrtva povrede Konvencije zbog primjene prekida koji se nije dogodio, niti se može dogoditi.

Slijedi da je ovaj prigovor nekompatibilan *ratione personae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. i mora biti odbačen sukladno članku 35. stavku 4.

2. Podnositelj zahtjeva se također žalio na duljinu predmetnog parničnog postupka. Pozvao se na članak 6. Konvencije, čiji relevantni dio glasi kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj"

Sud podsjeća da je u predmetu *Nogolica* (vidi *Nogolica v. Croatia*, br. 77784/01, ECHR 2002-VIII), koji se također odnosio na duljinu postupka, zaključio da ustavna tužba temeljem članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 1999. (prema izmjenama od 15. ožujka 2002.) predstavlja pravno sredstvo koje treba iscrpiti iako je zahtjev ovom Sudu podnesen prije uvođenja tog pravnog sredstva.

Budući da podnositelj zahtjeva nije započeo taj postupak, ovaj prigovor mora biti odbačen prema članku 35. stavcima 1. i 4. Konvencije zbog propusta da iscrpi domaća pravna sredstva.

3. Podnositelj dalje prigovara zbog toga što je njegova imovina oštećena 5. travnja 1992 i 7. kolovoza 1995., te zbog toga što mu tužena država nije dodijelila nikakvu naknadu zbog gubitka. Pozvao se na članke 5., 13. i 14. Konvencije i na članak 1. Protokola broj 1. Konvencije. Članci 5. i 14. te članak 1. Protokola broj 1., u relevantnim dijelovima, glase kako slijedi (vidi gore tekst članka 13.):

Članak 5.

"Svatko ima pravo na slobodu i na osobnu sigurnost..."

Članak 14.

"Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost."

Članak 1. Protokola broj 1.

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

Sud bilježi da su se sporni događaji dogodili 5. travnja 1992. i 7. kolovoza 1995. te da je Hrvatska ratificirala Konvenciju 5. studenog 1997. Ovaj dio prigovora je stoga nekompatibilan *ratione temporis* sa odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Slijedom toga, njegovu tvrdnju da je, zbog posljedica ovog gubitka, imao pravo na naknadu od strane hrvatskih vlasti, Sud ne može ispitivati budući da je također nekompatibilna *ratione temporis* sa Konvencijom. (vidi *Moldavan and Others v. Romania* (dec.), nos. 41138/98 i 64320/01 od 13. ožujka 2001.).

Slijedi da zahtjev mora biti odbačen sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud većinom

Odlučuje prekinuti primjenu članka 29. stavka 3. Konvencije i proglasiti zahtjev nedopuštenim.

Santiago QUESADA
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik